

ПРИЛОЖЕНИЕ №12 – Предвиждания в ИПГВР на град София

Визията, промотирана в ИПГВР на София, кореспондира със заложените параметри на стратегическите документи от по-високо йерархично равнище в Европейски, национален и локален аспект. Тя се вписва в контекста на необходимостта от интегриране на хоризонталните политики, инициативите „София – зеленият град“, „София – европейска столица на културата 2019 г.“ и техните цели оформят важна част от визията за развитие на града до 2020 г.

Дефинираната визия за развитие на града до 2020 г. в ИПГВР съчетава и надгражда визиите в съществуващите стратегически документи за регионално и устройствено планиране и обединява техните приоритети в 4 кратки послания - съчетание от ключови думи, с комплексен урбанистичен и многопластов смисъл за развитието на града¹:

• **София - Град на хората и за хората:** ИПГВР на София има уникален характер, който поставя на първо място хората, които живеят, работят, творят, инвестират или посещават града. София в XXI век ще им предложи красива, вдъхновяваща, безопасна и приобщаваща среда, която ще изгради чувството за принадлежност, съпричастност, идентичност и гордост.

• **София - Интелигентен и съзидателен град:** София е не само административна, но и културна столица на страната, с огромен човешки потенциал, висококачествени образователни и изследователски институции, културни центрове и традиции. Това може да изведе града до равнището на водещите центрове за иновации и съвременни технологии, изкуство и култура.

• **София - Автентичен и жизнен град:** София е град с богато културно напластяване, съхранено през вековете, с хармонично стилово, религиозно и естетическо съжителство на културното наследство и традиционна толерантност, които искаме да превърнем в неразделна част от неговия живот.

• **София - Зелен и привлекателен град:** София в XXI век ще съхрани не само зелената система и връзките с планините, но ще доразвие онези асоциации, идеи и инициативи за “зелено планиране”, “зелено строителство” и “зелена икономика”, с които ще обогати принципите за “зелени градове” в Европа.

Стратегическите приоритети за развитие на зоната на публични функции с висока обществена значимост О1-център са:

Приоритет О.1: Хуманизиране и обновяване на градската среда.

Приоритет О.2: Развитие на икономика, базирана на знанието, иновациите и творчеството.

Приоритет О.3: Запазване на автентичността и повишаване на жизнеността на градския център.

Приоритет О.4: Опазване и ефективно използване на природните ресурси.

Специфичните цели и мерки, имащи отношение към обекта на разработката (пространството около храм „Св. Неделя“), са представени в Табл. 1:

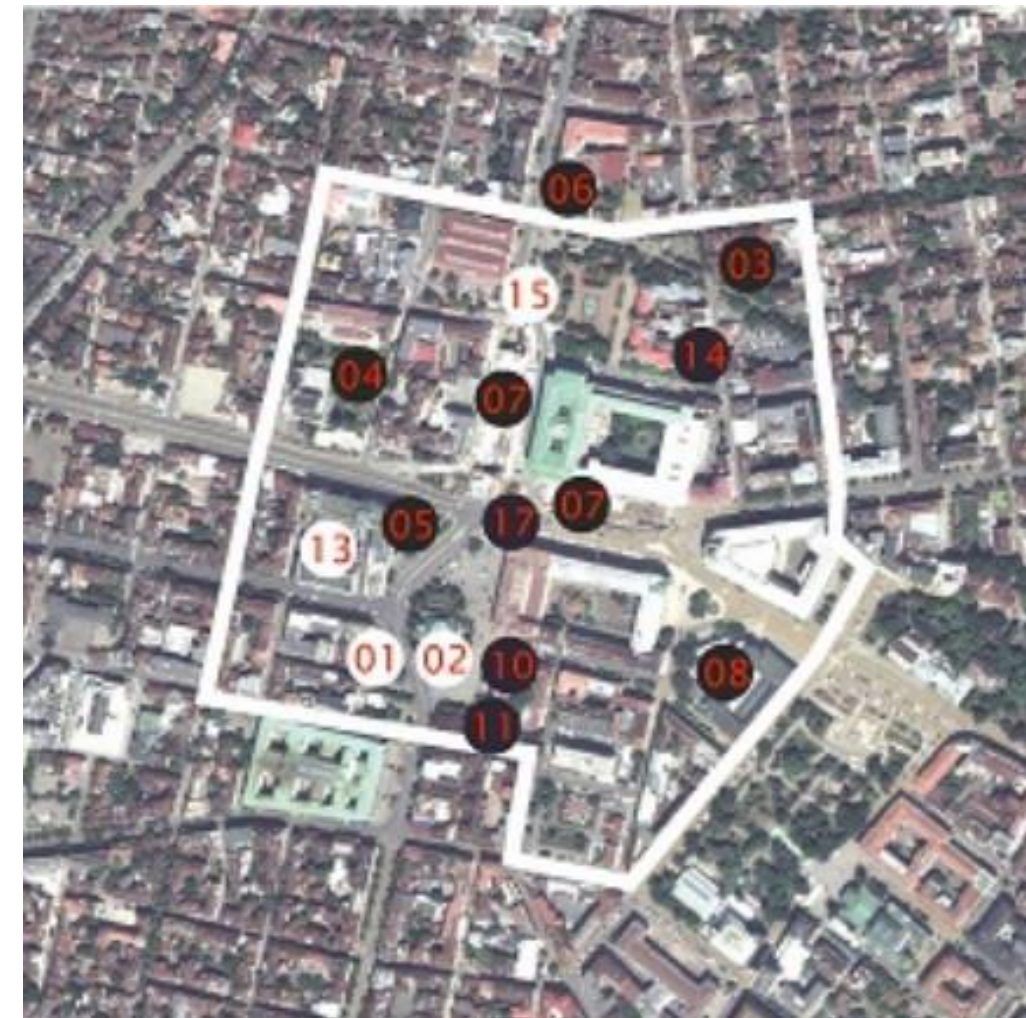
Табл. 1: Специфични цели и мерки от ИПГВР, имащи отношение към обекта на разработката – пространството около храм „Св. Неделя“

<p>Специфична цел О.1.1: Стимулиране на активното гражданско участие. Мярка О.1.1.1. Изграждане на системи за информиране на гражданите и приобщаването им към развитието на града.</p>
<p>Специфична цел О.1.2: Въвеждане на електронно управление и модерна администрация. Мярка О.1.2.1. Изграждане на интегрирана градска система за текуща електронна информация. Подобряване капацитета за управление и планиране на зона О1 на основата на електронната администрация.</p>
<p>Специфична цел О.1.4: Стимулиране на пешеходното и велосипедното движение. Мерки: О.1.4.1. Създаване на условия за обвързване в система на пешеходното, велосипедното движение с цел подобряване на достъпността. О.1.4.2. Прилагане на система от административни/управленски мерки в подкрепа на немоторизираното предвиждане. О.1.4.3. Поетапно изграждане и развитие на инфраструктура за немоторизиран транспорт и включването ѝ в системата за интелигентна мобилност.</p>
<p>Специфична цел О.1.5: Създаване на удобна, достъпна и безопасна жизнена среда. Мерки: О.1.5.1. Изграждане на градската среда при съблюдаване на стандартите за достъпност на хората с увреждания. 1.5.2. Изграждане и поддържане на системи за сигурност и безопасност на обитателите на зоната.</p>
<p>Специфична цел О.2.1: Създаване на условия и стимули за привличане и задържане на интелигентни, образовани и креативни личности. Мерки: О.1.2.1. Стимулиране на творчеството и възпитаване на отношение към градската среда сред подрастващите и младите. О.1.2.3. Тематично и съдържателно обогатяване на културните институции и отварянето им за широката публика.</p>
<p>Специфична цел О.2.2: Стимулиране на изкуството, културата и творческите индустрии. Мярка: О.2.2.1. Повишаване на публичното съзнание за културните и природни ценности и преимуществата на гражданската отговорност и ангажираност към София.</p>
<p>Специфична цел О.2.3: Развитие на науката, иновациите и високите технологии. Мерки: О.2.3.1. Прилагане на информационните технологии при информирането на обитателите, гражданите и туристите. О.2.3.2. Прилагане на високите технологии в развитието на инфраструктурата и интегрираното управление на културното наследство.</p>
<p>Специфична цел О.2.4: Прилагане на иновативни подходи и инструменти за градско обновяване. Мярка: О.2.4.3. Насърчаване на инвестициите, запазване на местния бизнес и създаване на възможности за развитието му чрез осигуряване на нужната инфраструктура.</p>
<p>Специфична цел О.3.1: Съхраняване на традициите, културното многообразие, религиозната и етническа толерантност. Мерки: О.3.1.1. Съхраняване и стимулиране на развитието и популяризиране на нематериално културно наследство. О.3.1.2. Съхраняване на наследството на малцинствените и имигрантски общности.</p>
<p>Специфична цел О.3.2: Социализиране на културното наследство Мерки:</p>

¹ http://sofiacouncil.bg/content/docs/c_f30604.pdf

<p>О.3.2.1. Консервация, реставрация, експониране и социализация на културното наследство.</p> <p>О.3.2.2. Прилагане на нова естетическа визия и подходяща и озеленена среда за експониране на археологическите забележителности..</p>
<p>Специфична цел О.3.3: Развитие на обществените пространства и пешеходни зони, обновяване на градския център.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.3.3.1. Обосноваване на възможностите и създаване на система от йерархично свързани пешеходни пространства със собствена идентичност.</p> <p>О.3.3.2. Машабни инвестиционни проекти за реконструкция и обновяване на градския център.</p>
<p>Специфична цел О.3.4. Глобално брендиране на града и развитие на туристическия му потенциал.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.3.4.1. Разработване и промотиране на градски туристически тематични маршрути и съпътстващата ги инфраструктура.</p> <p>О.3.4.2. Изграждане на система за виртуално представяне на обекти за култура и туризъм.</p> <p>О.3.4.3. Създаване на система за управление на туризма в зоната, неразделна част от системата на регионално и национално равнище.</p> <p>О.3.4.4. Маркетинг на столичния град, на определени зони, атракции, събития и личности.</p>
<p>Специфична цел О.3.5: Управление на културното наследство и съхранение на идентичността на градския център.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.3.5.1. Подобряване на системата за управление на обектите на недвижимото културно наследство.</p> <p>О.3.5.2. Разработване на проекти и планове и приемане на законодателни промени, насочени към съхраняване на автентичността на градския център.</p>
<p>Специфична цел О.4.1: Опазване, поддържане и развитие на зелената система и връзките с планините.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.4.1.1. Повишаване на екологичната ефективност и устойчивостта на градските озеленени пространства.</p> <p>О.4.1.2. Прилагане на иновативни подходи за преодоляване на дефицита от зелени площи в ЦГЧ.</p> <p>О.4.1.3. Съхраняване и подчертаване на визуалните връзки с планините.</p>
<p>Специфична цел О.4.2: Използване на минералните води и водните ресурси за спорт, здраве и развлечения.</p> <p>Мярка: О.4.2.4. Креативно и ефективно използване на водата за подобряване качеството на публичните пространства.</p>
<p>Специфична цел О.4.3: Стимулиране на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.4.3.1. Реализация на действия за подобряване на енергийна ефективност на сградния фонд - измерване и оценка, нормативи и контрол.</p> <p>О.4.3.2. Повишаване на енергийната ефективност на част от градските мрежи.</p> <p>О.4.3.3. Повишаване на енергийната ефективност на зелената инфраструктура.</p>
<p>Специфична цел О.4.4: Подобряване на чистотата на града и развитие на модерна система за управление на отпадъците.</p> <p>Мерки:</p> <p>О.4.4.1. Разширяване на системата за разделно събиране и рециклиране на отпадъци.</p> <p>О.4.4.2. Повишаване на общественото съзнание и отговорност, свързани със събирането и управлението на отпадъците.</p>

Площад „Св. Неделя“ попада в зона на публични функции с висока обществена значимост (О1) - Център, ИПГВР София О1 на ИПГВР София (фиг.1). Границите на зоната съвпадат с втория ринг от транспортно-комуникационната схема към ОУП на град София. Зоната обхваща територията, ограничена от ж.п. арела и следните градските булеварди: „Скопие“, „Габрово“, „К. Величков“, „Акад. Иван Гешов“, „България“, „Евлоги и Христо Георгиеви“ и „Проф. Милко Бичев“. Към зоната са включени и два градски парка, които осъществяват връзката на града с Витоша: Южен парк и Борисова градина заедно с Ловния парк и Зоопарка.

Източник: ИПГВР – София

Експертна оценка в рамките на разработването на ИПГВР на град София. О1 – зона с публични функции с висока обществена значимост

Фиг. 1. Проекти в рамките на зона О1.

Съгласно ИПГВР на град София за опазването на НКЦ в Зона О1 е важно набелязаните дейности да бъдат обвързани в цялостна концепция, която да определи времевите и териториалните параметри на проучванията, свързани с обекти НКЦ (археологически и др.). Подобна концепция следва да осигури нормалното протичане на археологическите и консервационно-реставрационните работи в най-динамично функциониращата част на Столицата и същевременно да използва креативно потенциала на обекти от социалистическия период и най-ново време като акцентира върху опазването и изявата на сложната историческа стратификация в подземните публични пространства на централните части на града и осмисля обектите НКЦ като част от културната инфраструктура на София и като ресурс за развитие на различните видове туризъм.

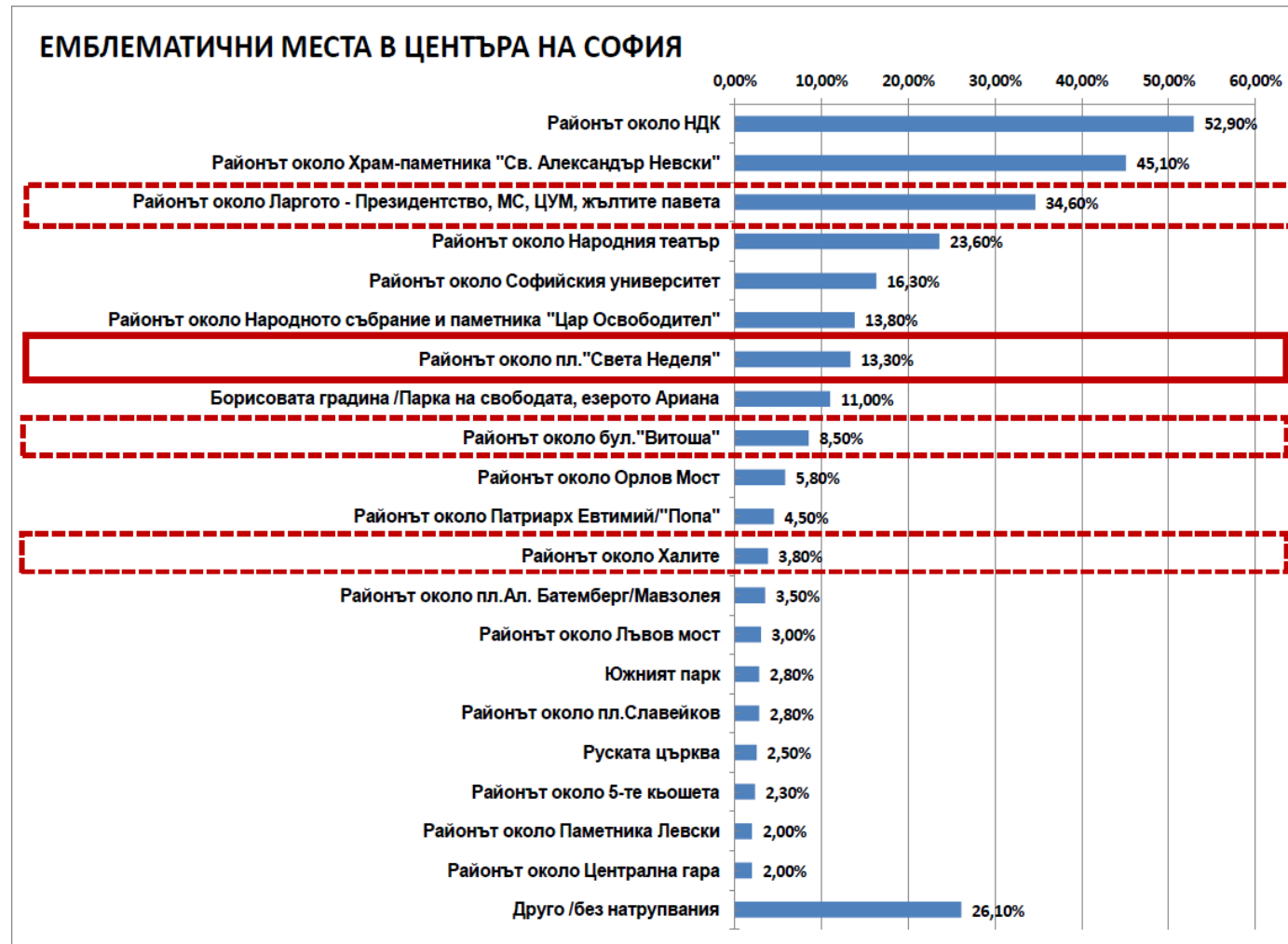
Всичко това налага изработването на План за опазване и управление на ИАР “Сердика Средец” и охранителната му зона и изработване на Генерален консервационен план за обектите НКЦ на КН. Обхватът на тези документи надхвърля настоящия обхват на Задание за разработване на концептуален архитектурно-градоустройствен проект за площад „Света Неделя“ и изисква сериозна пространствена и времева координация и концентрация на ресурси.

Табл. 2: Значими пространствено свързани с пл. „Св. Неделя“ инвестиционни проекти в обхвата на група проекти 01-06, Зона на публични функции с висока обществена значимост О1 център в ИПГВР на град София, Източник: ИПГВР на град София

	НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОЕКТА	СЪДЪРЖАНИЕ И ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА ПРОЕКТА	НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА
1.	Консервация, реставрация, експониране и социализация на Античен комуникационен комплекс "Антична Сердика и Средновековен Средец"	зоните около бул. „Княгиня Мария Луиза“ и пл.„Ларго/Независимост“	Завършен през 2015 г.
2.	Консервация и реставрация на Археологически комплекс „Западна порта“ на Сердика и социализация на пространството около нея	Археологически комплекс „Западна порта“	Завършен към 2016 г.).
3.	Консервация, реставрация, експониране и социализация на средновековна църква „Св. Спас“ и археологическата субстанция над метростанция "Сердика" и под бул. "Т. Александров".	Църквата „Св. Спас“ и археологическата субстанция над метростанция "Сердика" и под бул. "Т. Александров".	Планирана реализация: 2018 г.
4.	Консервация и реставрация на Буюк Джамя	Консервация и реставрация на национален архитектурно-строителен паметник на културата и сграда на Националния археологически институт с музей при БАН.	Планирана реализация: 2016 г.
5.	Експониране и сигниране на крепостната стена на Сердика.	Изява на видимите и невидими фрагменти от крепостната стена на Сердика, обща дължина около 1800 м.	Планирана реализация: 2016 г.
6.	Консервация и реставрация на сградата на Богословския факултет на СУ	Богословски факултет на СУ на площад „Света Неделя“№19	Планирана реализация: 2018 г.

7.	Консервация и реставрация на сградата на Софийска митрополия и благоустройство на прилежащите зелени площи.	Сградата на Софийска митрополия и благоустройство на прилежащите зелени площи.	Планирана реализация: 2018 г.
8.	Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност, оборудване и обзавеждане на сгради	Обхваща сградите на: Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването, Министерство на културата, Дирекция Софийски кадастър, Министерство на държавната политика при бедствия и аварии.	Планирана реализация: 2018 г.
9.	"Карето на толерантността"	Сигниране зоната на храмовете на световните религии – православни църкви, католическа катедрала, синагога, джамия.	Планирана реализация: 2018 г.
10.	Създаване на Информационен център за развитието на София	Информационен център в пространството на бившия ресторант в подлеза до църквата „Св. Петка Самарджийска“.	Планирана реализация: 2016 г.
11.	Значими инфраструктурни проекти, свързани с района на пл. „Св. Неделя“ и залегнали в ИПГВР София с обща прогнозна стойност над 8 000 000 лв.	Рехабилитация и реконструкция на второстепенна уличната мрежа – настилки, пешеходни алеи и тротоари, създаване на достъпна среда; рехабилитация на водопровод и канал; улично осветление с енергоспестяващи технологии	Планирана реализация: 2018 г.

През август 2012 г. от Обединение "София XXI" е проведено представително за пълнолетното население на София изследване, имащо за цел да подпомогне целевия и проблеман анализ при разработването на интегрирания план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на град София. Районът около пл."Св. Неделя" се споменава при отговора на въпроса „Кои са най-емблематичните места в центъра на София?“. Без предварително изброени отговори с опция и изискване анкетираните да посочат до три места, районът около пл."Св. Неделя" се нарежда на седмо място от общо посочени 69 места, като 13,3 % от анкетираните посочват този район, а 34,6 % са посочили района около Ларгото - Президентство, МС, ЦУМ, „жълтите павета“ (фиг.2).

Фиг. 2. Емблематичните места в центъра на София.

Източник: ИПГВР на град София

Прави впечатление, че изброените публични пространства са разположени по оста север-юг, като за „лицето на София“ е определена значителна територия на югоизток от бул. „Княгиня Мария Луиза“ до бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ и бул. „В. Левски“ (фиг.3). Чрез прилагане на научно обоснована методика, общинската администрация и експертите, разработващи плана, идентифицират и определят „значими и с потенциал обекти, пространства и територии - генератори“, които са локализирани в тези територии (фиг.4.).

За пълноценното разкриване на потенциала на КН от съществено значение е налагането на устойчива политика за популяризирането му. Резултатите от същото проучване показват че по-голямата част от гражданите на София не познават културното наследство и не го оценяват адекватно. Освен това, за по-голяма част от гражданите, културното наследство е пречка за реализиране на различни инвестиционни инициативи, като културните ценности не се възприемат като възможност, а като затруднение. За преодоляването на тези проблеми е необходимо да се активизират и реализират различни форми на популяризиране и педагогика на наследството – дейност, която да обхване различните възрастови и целеви групи.

Фиг. 3. Емблематични места в центъра на София.

Източник: ИПГВР – София

Обобщени данни от проведено анкетно проучване сред 400 жители на Столичния град през август 2012 г. в рамките на разработването на ИПГВР на град София.

Фиг. 4. Публични пространства, определящи идентичността на град София.

Източник: ИПГВР – София

Експертна оценка в рамките на разработването на ИПГВР на град София.

В отговорите на въпроса за най-проблемните места в центъра и съответно какви са проблемите там, са посочени над 90 места, които подробно са представени в Табл.3.

Табл.3. Проблеми и проблемни места в центъра.

Източник: Анкетни проучвания към ИПГВР София

ПРОБЛЕМИ			
ГРАДСКА СРЕДА	СОЦИАЛНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ	ЕКОЛОГИЧНИ	АДМИНИСТРАТИВНИ /УПРАВЛЕНСКИ
ЦУМ			
подлез			задръстване, ремонтни д-ти
ГРАДИНКАТА ДО ЦУМ			
занемарено	бездомници		
ЦЕНТРАЛНА БАНЯ			
липсва wc	наркомани	неподдържано	неподдържано
стари грозни сгради	проституция	липсва wc	не работи
	престъпност		да бъде музей
	просяци		
ЦЕНТРАЛНИ ХАЛИ			
Незадоволително състояние на настилките	роми, наркомани		ремонтни дейности
транспорт	струпване на хора	неподдържано	неподдържано
лошо състояние на сградите	проституция	задръстване	задръстване
няма обособена среда	струпване на хора		
ДЖАМИЯТА			
паркиране	струпване на хора		
ПОДЛЕЗА НА МЕТРОСТАНЦИЯ СЕРДИКА			
	просяци		
БУЛ. Т. АЛЕКСАНДРОВ			
пресичане нощем			
стари сгради			
комуникации			
СЪДЕБНА ПАЛАТА			
паркиране			хаос
задръстване		задръстване	
недостъпност, ограждения			
спирки на градски транспорт			
липса на публично пространство			
тротоарите			
улиците		мръсно	
БУЛ. ВИТОША (преди ремонтите)			
паркиране	просяци		организация на движението
състояние на настилките	липса на сигурност		
липсва хубава пешеходна зона			
ремонтни дейности			
стари, неподдържани сгради			
канализация - амортизирана			
СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН			
достъпна среда			
ПЛ. „СВ. НЕДЕЛЯ“			
	просяци	неподдържано	неподдържано
ЛАРГОТО			
паркиране	улични търговци	задръстване	задръстване, ремонтни дейности, липса на условия за пешеходство